multitudinis, est perpetuitas caloris, ob diei prolixitatem: magnitudinis uerò, humor aqueus pinguior, propter aquã, quæ gelu diuturno concreuerat. Deprehensum est ualidis uentis abigi. Vbiq; alimentum defecerit, ad propriam putredinem remeant, ubi & contabescunt. Nascuntur enim in humore, deinde acidis uescuntur. Atq; cùm senescunt, asili proueniunt. Fugantur autem odoratis, & præcipuè scobe pinus accensa: nam & siccitate illos necat.

QVADRVPEDIA.

CAPVT XXXI.

Cuniculi mira audacia.

NON solùm quadrupedia, sed & cætera animalia, consuetudine mores imbuunt, adeò ut cuniculum uiderim in domo Zepedæ patritij Hispani, qui canes ultrò persequebatur, morsu appetebat: eò deductus longa cõsuetudine, quòd canem domesticum assuetus esset impetere: erat autem canis triplo cuniculo maior, & alioquin acer, seu dominorum metu, seu alia causa metuebat ab illo. Vidi etiam, quòd ultrò canem meum Belgicum, quem alij canes ob magnitudinem, & formam formidabant, cuniculus hic non fugiebat. Sunt autem cuniculi leporibus simillimi: sed omninò alij: neq; cicurant eos homines, neq; sub terra foueas faciunt, neq; plures pariunt: cùm cuniculi usq; ad octonos in domo mea pepererint, & educarint. Lepores etiam cursu, cuniculi saltu, fugam accelerãt. Colorem nullum cuniculus refugit, lepori pullus proprius est. Multa alia sunt magis propria, in quibus differunt: sed non est præsentis instituti talia explicare.

Tauri Calydoniæ sylua.

Regiones uerò, animalium naturam maximè mutant, ut aliàs ostensum est: nam in Calydonia Scotiæ sylua, boues sunt

nes sunt candidissimi, domesticisq; persimiles, sed iubam, ut leones habent: odioq; hominēs prosequuntur, adeò ut plantas quascunq; per plures dies refugiant, quas homo contrectauerit. Feri sunt admodū: cumq; Robertus Bruscius rex uenaretur, ab uno penè extinctus est. Capti non mansuescunt, sed mœrore pereant: carnes eorū suauissimæ. Cumq; pauci nunc supersint in Cumrwald, parte sylua eius tantùm inueniuntur. Qui uerò seruauit regem è periculo, Turnubub, id est, tauri deiector, uocatus est: nam taurum cornibus comprehensum, continuit, ac prostrauit, maneiq; adhuc familia nobilitate insignis.

Et in Atholia propè Doundor, mos est, ubi oues dentibus, carne, uellere, aureæ, unde nomen inditum: superare enim humidū bile tenui perfusum, ob aquas, aërem & uictū, uerisimile est. Vitium enim hoc est. Velut cōtraria ratione, in eadem insula iuxta Dunsrein Nidisdaliæ oppidum, ouium lana purissima, atq; ob id tenuissima, candidissimaq; atq; ex ea contexti panni in Angliam, & Gallias deferuntur. Causam horum dixi, quòd non adulterantur genera rerum apud homines, qui semiferi sunt: nam culti isti ac ciuiles, reipsa improbi, uitia permiscendo tollunt, & optima, lucri causa, dum copiam augere student, corrumpunt. Oues aureę

In Caricta uerò Siluriæ parte, boum pingue non concrescit, sed ut oleum manet: causam huius rei inferiùs explicabimus. Et lupi in ualle quadam Angusciæ, nomine Glemores, feris solùm se pascunt: sunt enim timidi, & in regione frigida minùs sæuiunt: imò in reliqua parte insulæ australiori, nulli sunt: sed hoc diligentiæ opus est. Ibidem uerò canum tria sunt genera rarissima, sed nos ea tamen non uidimus: uenaticum, celerrimum & audacissimū, quod etiam dominos tueri solet: odorisequum, quod feras Oues uelleris pretiosi. Adeps boū non cōcrescens. Lupi innoxij. Canes indagatores.

& aues, & pisces etiam inter lapides latentes, uenatur: tertium, quod plerunq; nigrum est, maculis furuis, aut furuum nigris distinctum, quòd fures sectatur, & mirũ in modum agnoscit, adeò ut cùm flumen superauerint fures: eos tamen odorando sectetur. Hosq; canes in confinibus, Angli, Scotiq;, si quis nõ admiserit in domum, furti reus habetur: cùm enim odore plurimũ ualeant, assequuntur res domesticas: atq; id præstigiosum cũ sit, præstigio omni caret. Quòd si naturam ars iuuerit, multomnùs admirabitur.

Mures ubi non sunt.

In Buthania quoq; regione mus gigni non solet: nec si inferatur, uiuit: nam imbecille animal omninò est, ideoq; contrariam nactus temperiem non alitur, multoq; minùs generat. Homo uerò quia ualidissimas uires habet, ubiq; uiuit. Alia uerò, ob qualitatis contrarietatem non uiuunt, ut elephantes in Germania.

Capa animal.

Capa animal est asino maius, uillosum, nigrum, audax, sed tamen quòd hominem timeat: pedes habet latos antè ac rotundos, posteriùs autem arctos. Canes persequitur, & unà plures ex his occidit. Aranata uerò ex genere cercopythecorũ canis magnitudine, os, pedes, & manus habet, humanis similia, barbam hirci, uehementer clamat, gregale est animal: uenatorem deuitat, ad quem dum sagittis petitur, remittit illas iaculatus. Hunc uerò aliàs descripsimus: uelut & ursum formicarium animal, formæ absurdæ ob oris & linguæ longitudinem, animal inerme, & iniuriæ obnoxium. Sed absurdissimum animal omnium, quod & fœdissimum, iuxta Cumanam occidentalis Indiæ inuenitur, facie turpissima, uulpis forma, pilo lupi scabiosi fœtidissimum, & quod uiperas egerit, sed quæ parùm egestæ uiuant: cùm monachi beati Dominici unum ex his nutrirent, odoris pertæsi interfecerũt. Asserunt & ibi esse, quam hiænam

Animalium fœdissimũ.

nam uocant, quæ homines deuorat: plorat ut infans nocte, longiusq; auditur: cane maior non est uenatico: uescituq; aiotochtli, de quo infrà dicemus.

Videtur autem ouis omni regioni magis conuenire, & plures habere differentias, uelut equus, bos, canis, & homo. In Peru regione, quòd calida sit, oues ad asellorum magnitudinem crescunt, longis cruribus, crasso corpore, caput longum, collum & effigies, quasi cameli, caro optima, agnorum maximè: castrati aratrum ducunt ac ferunt, ferũt & ligna: non clamant, nec molesti sunt: sunt albi, nigri, & cinerei coloris. Ex hoc etiam genere sunt, quas uocant guanacas, magnæ sunt, & ueloces cursu, per montesq; gradiuntur gregatim. Vicuniæ quoq; oues sunt minores præcedentibus, sed sylueſtres, leues admodum, & quæ saltant: harum uellus pretiosissimum est: carnes harum ambarum meliores sunt carnibus ouium, nec immeritò: cùm sint exercitatiores & humidæ, ut contrà siccæ, cicures, & pingues. Est & quartum genus minimum, pacos nomine, ualdè lanatum, & turpe, quarum agni optimi sunt.

Animalia communia.

Ouium Indicarũ quatuor genera.

In nostra regione sues magis ouibus crescunt, quòd sint calidiores, adeò ut unus ad DLXXX libras peruenerit, dumq; ueheretur in curru cum alijs tribus, suffocatus est. Dum uerò suspensus, & adhuc calidus aperiretur axungia prosiluit, & lanionem in uultu aspergens repentè ob impetum prostrauit in terram: unde tum ictu, tum timore ægrotauit plusquàm per duos menses.

Sus miræ magnitudinis.

Viscaica animal simile lepori, sed collo oblongo, carne gustui iucunda: sed si recenter edatur, non adeò grata est: inuenitur in Peru prouincijs, catulos in petris ædit, pilo adeò eleganti, ut Indi ex eo texant uestes fermè sericeis similes, tenues, molles, pulchras.

Viscaica.

Sunt etiam quædam admiratione digna, quorum ratio quærenda est, ut ex una plures intelligere liceat. Lupi in Scotia sæui sunt, ac magis truces, quàm alibi, & tamen in Glemore ualle pecoribus innoxij. Vnde tanta contrarietas? Dicemus, in frigidis regionibus idem contingere in feris, quod in hominibus: irritatæ, sunt magis truces, quoniam robustiores: non irritatæ, mansuetiores: non enim sanguis adeò calidus est. In Glemore, copiam ferarum mansuetiorum esse credendum est, non pugnacium: efferantur enim: unde post clades ac pestes, lupi homines aggrediuntur, non solùm iumenta.

Lupi pecori haud infesti.

Lupos esse canes agrestes, iam alibi docuimus: inueniuntur enim in Scotia plurimi atq; atroces, ob aëris frigiditatem: nisi quòd in ualle quadam regionis Angusiæ uocata, Glemores, quæ non procul est ab Edimburgo, Septentrionem uersus, feris solùm infesti sunt, pecori, nequaquam. Atq; id uerisimile, quòd parùm à natura canum degenerarint, reliqui plurimùm. Neq; enim uerisimile est, quenquam lupos insulæ importasse. Sed & uulpes omninò in canes degenerant, & canes in uulpes, iuxta qualitatem ciborum. Indicio est, quòd in insulis his, etiam magna est harum copia,

Canes, & uulpes eiusdẽ generis.

& quod ex uulpium, & canum concubitu animal generatur, non iam sterile, ut mula, sed fœcundum: atq; ita transit in alterum genus parentum, scilicet illius cum quo miscetur: latrat etiam uulpes non secùs ac canis. Propterea ex cane & uulpe fœmina, ac uicissim ex catula, & uulpe masculo, progignuntur canes: tam parũ abest unius ab altero natura. Sed lycisca, ex lupo & catula, uelut lyncisius ex cane, & lupa, cinirus ex hirco, & oue, musimus ex ariete, & capra, hybrida ex apro, & domestica sue, mulus ex asino, & equa, burdo ex equo, & asina, leopardus ex pardo, leænáq; ex ti-

Animalia è diuersis generita.

gride

gride etiam & catula, canis ferus generatur: ut ludibundos ex cane, simiáq; fœmina: contingit enim, tametsi rarò, quoniam simiæ, ut homines, non ut canes concumbunt. Sed cùm deprehensum ex cane, & muliere procreatum infantem atq; educatum, quamuis diuersitas temporis gestationis uteri accederet, constat faciliùs ex cane & simia canem posse procreari.

Murium, & talparum natura satis affinis: quoniam sub niue & ipsi latitant: discurrunt uijs, quasi arte fabricatis. latibula quoq; condunt, & procreant, uescuntúrq; uermibus in borealibus regionibus. Causa est, quòd terra sub niue incalescit, nuda ad altitudinem duorum passuum congelatur, sed infra quasi tepet. Mures sub niue.

CVRA QVADRVPEDVM.

CAPVT XXXII.

CVRAM quadrupedum intelligimus, uelut etiam de auibus dicetur: ut quæ cicures sunt, seruentur, doceanturq; quæ syluestres, capiantur, & ex his captæ mansuescãt. Quædam uerò mediæ sunt inter cicures, & agrestes, uelut testudines: cochleæ, cuniculíq;. Capiuntur syluestres feræ (ut referunt) in Hispania, bobus, quasi ridicula fabula post illos enim uenator graditur, bouem feram uersus impellens, sagittáq; ubi proximus fuerit, inteautam lædit. Hoc seu uerum sit, seu non, satis constat ubi ferarum sit copia, prodesse posse: addunt, boues ad hoc solere doceri. Eosq; quos ego ob cornuum magnitudinem deductos in Germaniam existimabã tales fuisse, argumento, quòd alter non admodũ longa habebat cornua. Et certè in Anglia, boum genus longiora habere solet: ut absurdè Venatio cũ bobus.

propter